

EXPUNERE DE MOTIVE

La împlinirea a 30 de ani de la Revoluția Română din anul 1989, cu greu putem trece cu vederea faptul că orașul Iași, unde - după cum o arată faptele, documentele și o consemnează istoricii - au avut loc, încă de pe 14 dec., manifestări curajoase de contestare a dictaturii, nu este recunoscut oficial drept „Oraș martir”. Revoluția din luna decembrie a anului 1989 este un moment crucial, care trebuie să rămână întipărit deopotrivă în memoria colectivă națională și a comunităților locale. Toate demersurile care cinstesc faptele pline de curaj ale românilor care și-au pierdut sau riscat viața și libertatea trebuie făcute la timp și cu toată responsabilitatea.

Ordinea cronologică a faptelor, desfășurarea evenimentelor, actele de curaj și pierderile pe care românii le-au suferit în 1989 nu trebuie uitate – ele trebuie readuse în amintire și incluse în istoria noastră recentă prin toate mijloacele, fie ele educative, culturale sau legislative. Astfel că, pentru ca ieșenii să conștientizeze o dată în plus rolul pe care Iașul l-a avut în urmă cu 30 de ani, titlul de „Oraș martir al Revoluției din 1989” este unul care se impune, prin recunoașterea importanței faptelor, admiterea și cinstirea lor. Acest rol este evidențiat, printre altele, și de către istoricul polonez Adam Burakowski, în volumul *Dictatura lui Nicolae Ceaușescu 1965-1989: Geniul Carpaților*, publicat la Polirom în anul 2008. Acesta menționează că „evenimentele care au dus nemijlocit la căderea dictatorului au început în două locuri și la două date diferite. Primul s-a desfășurat pe 14 decembrie, la Iași”.

În luna decembrie a anului 1989, la Iași, un grup de dizidenți ieșeni, așa cum istoricii i-au numit, au început să pună la cale o demonstrație împotriva regimului. Șirul evenimentelor oglindite în presă menționează cum aceștia s-au mobilizat treptat și au început să atragă, alături de ei, oameni de încredere, împreună cu care își doreau să dea startul, cu celeritate, Revoluției. Conform mărturiilor celor implicați, fiecare membru al grupului aveau rolul de a convinge alte trei persoane pe care se putea, cu siguranță, baza și astfel protestul urma să devină din ce în ce mai popular printre posibii manifestanți. Evenimentul ar fi trebuit, conform planurilor acestora, să de desfășoare pe data de 14 decembrie a anului 1989; era pus la cale drept un protest major care ar fi trebuit să aibă loc în Piața Unirii din Iași.

Planurile manifestațiilor nu s-au materializat întru totul din cauza faptului că, pe data de 8 decembrie a anului 1989, aceștia și-au dat seama că în timpul organizării a existat o scurgere de

informații. Cu mult curaj aceștia și-au asumat însă riscul și - deși conștienți de pericolul anihilării manifestației lor de către forțele represive ale statului totalitar - au continuat să se pregătească. Astfel că, Revoluția de la Iași a început în noaptea dintre 13 și 14 decembrie, când manifestele tipărite ale organizatorilor, care anunțau evenimentul, au început să fie distribuite. Miliția și Securitatea însă i-au identificat și i-au arestat extrem de rapid, pentru a preveni ceea ce avea să izbucnească după câteva zile la Timișoara. În timp ce Revoluția se aprindea în celelalte orașe ale țării, dizidenții din Iași se aflau deja în arest, unde erau supuși interogatoriilor și torturilor din cauza inițiativei lor. Aceștia, conform datelor păstrate, au fost eliberați abia pe data de 22 decembrie, când Revoluția deja prinsese contur la Timișoara și București.

Așadar, „Iașul a creat, în 1989, o stare de spirit. Mișcarea din Piața Unirii a simbolizat trezirea societății civile după aproape patruzeci și cinci de ani de tăcere și inacțiune. În manualul de istorie a României, se recunoaște că, pe 14 decembrie 1989, la Iași, a fost o încercare de răsturnare a regimului, înăbușită în fașă. Semnalul de la Iași a intrat în istoria și în cronologia revoluției”, spune și jurnalista Lucia Hossu Longin, în volumul *Memorialul durerii: Întuneric și lumină*, publicat în anul 2013 la Editura Humanitas.

Legislativ, prin raportare la dizidenții ieșeni implicați, faptele petrecute la Iași în anul 1989 sunt deja recunoscute, prin *Legea nr. 341 din 12 iulie 2004*. Aceasta este *Legea recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, pentru revolta muncitorească anticomunistă de la Brașov din noiembrie 1987 și pentru revolta muncitorească anticomunistă din Valea Jiului – Lupeni – august 1977*. Punctul 3 al Art. 3 al legii menționează faptul că pentru cinstirea memoriei celor care și-au jertfit viața și în semn de grațitudine față de cei care au luptat pentru victoria Revoluției Române din decembrie 1989, se instituie titlul de „Luptător pentru Victoria Revoluției din Decembrie 1989 – Luptător cu Rol Determinant”, pentru a fi atribuit „celor care în perioada 14-22 decembrie 1989 au avut rol determinant la declanșarea și victoria Revoluției Române din Decembrie 1989, și-au pus viața în pericol în confruntările cu forțele de represiune, au ocupat și apărat obiectivele de importanță deosebită, care au aparținut regimului totalitar, doar în localitățile în care, în urma acestor acțiuni și confruntări au rezultat persoane ucise, rănite sau reținute, până la fuga dictatorului”.

Prin urmare, contribuția faptelor de pe 14 decembrie la nivel individual este deja recunoscută. Mai rămâne de îndeplinit numai recunoașterea importanței și a rolului Iașului ca oraș care a participat activ la evenimentele din 1989.

„Iași, oraș martir al Revoluției din 1989” nu ar face decât să pună orașul pe harta locurilor în care s-au purtat lupte pentru România pe care o avem astăzi și ar reda oamenilor speranța că istoria noastră recentă nu s-a estompat în uitare, ci a fost treptat recunoscută și valorificată, în concordanță cu importanța ei pentru ceea ce suntem noi astăzi.

În numele inițiatorilor,

senator Dan Lungu

Grup parlamentar USR

LEGE

pentru declararea municipiului Iași „Oraș - martir al Revoluției din Decembrie 1989”

Nr. crt.	Nume și prenume	Partid	Semnătură
1	BURUȘ VLAD EMANUEL	USR	
2	RADU MIHAIL	USR	
3	MIHAI GOTIU	USR	
4	PREȘADA FLORINA-IRALUCA	USR	
5	MOFUSTI GEORGHE	USR	
6	ALEXANDRU Vlad Iuliu	USR	
7	DIRCA GEORGE EDWARD	USR	
8	COLIBAN ALLEN	USR	
9.	DINICĂ SILVIA-MONICA	USR	
10	Hladărcă Ion	neafiliat	
11	IONASCU GABRIEL	PMP	
12	COVACIU SEVERICA	PMP	
13	САНАКОУА ІАХІСЬ	PXL	
14.	Tomoa Catalin	PNL	
15	Lupe Victor	PSA	
16	PĂNESCU DORU-ADRIAN	PSD	
17	TOMIA URSICĂ	PSD	
18	CRISTIAN GHEORGHE	USR	
19	Daniel PĂNESCU	PMP	
20	DINU NEOLETA RAVICHA	USR	
21	EUGEN TAPU HAZABE	PNL	

